

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 547/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Kristínou Mitrovou Polkovou, advokátkou, Na priekope 13, Žilina, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 61 Er 209/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 61 Er 209/2017 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 61 Er 209/2017 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **576,12 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia práva na prístup k súdu a súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 61 Er 209/2017 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať, zároveň žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 547/2021-13 z 9. novembra 2021 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Sťažovateľ vystupuje v napadnutom konaní v procesnom postavení oprávneného z exekučného titulu rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9 C 35/2013-64 z 26. septembra 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 Co 1414/2014-101 z 27. januára 2016, ktorým mu bol priznaný úrok z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 105 995,56 eur od 7. februára 2011 do zaplatenia, proti povinnému Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „povinný“).

4. Sťažovateľ podal 16. februára 2017 návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi JUDr. Jozefovi Augustínovi, PhD. (ďalej len „súdny exekútor“). Následne okresný súd 28. februára 2017 vydal súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie, na základe ktorého súdny exekútor vydal 10. marca 2017 upovedomenie o začatí exekúcie. Povinný podal 10. apríla 2017 u súdneho exekútora námietky proti upovedomeniu o začatí exekúcie, ktoré súdny exekútor predložil okresnému súdu 18. apríla 2017. Povinný podal na okresnom súde 29. mája 2017 návrh na zastavenie exekúcie. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo o podaných námietkach ani o návrhu na zastavenie exekúcie rozhodnuté.

5. Ústavný súd si po podaní ústavnej sťažnosti vyžiadal súdny spis, z ktorého zistil, že 28. augusta 2019 povinný uhradil vymáhanú istinu priamo sťažovateľovi. O námietkach povinného okresný súd rozhodol uznesením č. k. 61 Er 209/2017-96 z 18. novembra 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní sa aj po právoplatnosti rozhodnutia o jeho nároku nachádza v stave právnej neistoty, pričom exekučné konania trvá už štyri roky. Z hľadiska právnej, resp. skutkovej zložitosti veci podľa názoru sťažovateľa nejde o náročnú vec, rovnako sťažovateľ nie je toho názoru, že by svojím správaním prispel k vzniku zbytočných prieťahov. Nečinnosť súdu je tým faktorom, ktorý zapríčinil neprimeranú dĺžku konania.

7. Sťažovateľ sa na neprimeranú dĺžku konania sťažoval aj predsedovi okresného súdu, ktorý prípisom z 10. júna 2019 uznal jeho sťažnosť za dôvodnú a konštatoval prieťahy v období od 30. mája 2017 do 6. júna 2019.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd sám konštatoval zbytočné prietahy v období od 30. mája 2017 do 6. júna 2019, od 11. júna 2019 do 8. septembra 2020 a od 22. septembra 2020 do 24. marca 2021, pričom príčina vzniku zbytočných prietahov spočíva v dlhodobom personálnom probléme na okresnom súde. Tento problém je prehliadaný príslušnými štátnymi inštitúciami a nie je v možnostiach samotného okresného súdu ho vyriešiť. Okresný súd navrhol, aby ústavný súd konštatoval objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za celkový stav na okresnom súde. Poukázal aj na skutočnosť, že 18. novembra 2021 okresný súd rozhodol o námietkach povinného uznesením č. k. 61 Er 209/2017-96. Konečné rozhodnutie okresný súd ponecháva na zvážení ústavného súdu, pričom dodáva, aby ústavný súd zvážil výšku, primeranosť a dôvodnosť žiadaného finančného zadostučinenia.

III.2. Replika sťažovateľa:

9. K dôvodom vzniku zbytočných prietahov v konaní sťažovateľ uviedol, že ich sám nezavinil, z hľadiska konštantnej judikatúry ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) je nedostatočné personálne obsadenie a neprimerané množstvo vecí pridelených zákonnému sudcovi bez právneho významu vo vzťahu k namietanému porušeniu označených základných práv. Sťažovateľ potvrdil, že uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o námietkach, mu bolo aj doručené.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní okresného súdu vo fáze núteného výkonu rozhodnutia. Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

14. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že vec sa nachádza vo fáze vykonávacieho konania, exekučným titulom je rozsudok na peňažné plnenie. Právna ani faktická zložitosť veci nebola zo strany ústavného súdu zistená.

15. Povaha veci z hľadiska jej významu pre sťažovateľa rovnako nie je takou závažnou, aby si vyžadovala osobitný, resp. výnimočný prístup súdu z hľadiska rýchlosti jeho rozhodovania. Z povahy veci možno vyvodit', že ide o výkon rozhodnutia znejúceho na peňažné plnenie, sťažovateľovi bol v základnom konaní priznaný úrok z omeškania zo sumy predstavujúcej nárok sťažovateľa zo zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

16. Zbytočné priet'ahy v konaní spočívali v nerozhodnutí o námietkach povinného proti exekúcii, pričom bez tohto rozhodnutia aj napriek úhrade dlžnej sumy uskutočnenej 28. augusta 2019 nebolo možné ukončit' exekučné konanie a rozhodnúť o trovách exekúcie. Z tohto pohľadu teda možno vnímať dôležitosť konania pre sťažovateľa od podania návrhu 16. februára 2017 do úhrady istiny 28. augusta 2019 a aj po jej úhrade, keď sa význam konania pre sťažovateľa značne znížil a spočíval už len v rozhodnutí o prípadnej náhrade trov exekučného konania, ktoré boli sťažovateľom vyčíslené na sumu 241 eur. Uvedené ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia v časti V tohto nálezu.

17. K správaniu sťažovateľa ústavný súd uvádza, že tento okresnému súdu sám oznámil splnenie dlhu, ktorého úhrady sa v exekučnom konaní domáhal, a to tri mesiace po prijatí platby od povinného, čo v kontexte celkovej dĺžky konania, ktoré nie je dosiaľ ukončené, nemožno hodnotiť ako dôvod, pre ktorý súd nekonal priebežne.

18. Z hľadiska samotného postupu súdu ústavný súd uvádza, že konanie začalo na návrh sťažovateľa 16. februára 2017, námietky povinného proti exekúcii boli okresnému súdu doručené 18. apríla 2017. V zmysle § 50 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov účinného do 31. marca 2017 o námietkach súd rozhodne do 60 dní od ich predloženia. Okresný súd o námietkach rozhodol uznesením č. k. 61 Er 209/2017-96 z 18. novembra 2021.

19. V čase od podania námietok proti exekúcii zo strany povinného do vydania rozhodnutia o podaných námietkach okresný súd vykonával sporadické úkony. Námietky povinného doručil sťažovateľovi 10. júna 2019. Ďalej 9. septembra 2020 okresný súd vyzval súdneho exekútora na podanie informácie, či boli uhradené trovy exekúcie, resp. požiadal o ich vyčíslenie, zároveň vyzval povinného na vyjadrenie sa k trovám exekúcie. Súdny exekútor podal vyjadrenie 22. septembra 2020. Okresný súd opätovne vyzval súdneho exekútora na vyčíslenie trov exekúcie 24. marca 2021,

súdny exekútor vyčíslil trovy exekúcie podaním doručeným okresnému súdu 14. apríla 2021. Prípisom z 11. októbra 2021 okresný súd vyzval povinného na vyjadrenie.

20. Okresný súd sám uznal vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, a to opakovane v obdobiach od 30. mája 2017 do 6. júna 2019, od 11. júna 2019 do 8. septembra 2020 a od 22. septembra 2020 do 24. marca 2021, s čím sa stotožňuje aj ústavný súd, pričom aj po podaní ústavnej sťažnosti okresný súd vo veci nekonal plynulo, a to od 15. apríla 2021 do 10. októbra 2021. Z uvedeného vyplynula celková nečinnosť okresného súdu v trvaní takmer 4 rokov, celková doba konania sa približuje k hranici 5 rokov.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základného právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

22. Okresný súd vo svojom stanovisku požiadal ústavný súd o konštatovanie, že objektívnu zodpovednosť za celkový stav na okresnom súde v súvislosti s jeho dlhodobým personálnym podhodnotením nesie štát Slovenská republika. Ústavný súd musí na prvom mieste iba zopakovať notoricky známy názor, podľa ktorého samotná skutočnosť, že štát nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, resp. rovnomerné zaťaženie sudcov, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (III. ÚS 10/02). Na druhej strane ústavný súd už v náleze č. k. IV. ÚS 96/2019-39 zo 16. apríla 2020 vyslovil, že štatisticky nadpriemerne vysoký počet nálezov vyslovujúcich porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaniach na Okresnom súde Bratislava I naznačuje existenciu systémového problému na okresnom súde. Na tento záver nadviazal ústavný súd v náleze č. k. III. ÚS 204/2021-16 z 27. mája 2021, kde vyslovil, že „... zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu.“. Zároveň so zreteľom na počet konaní ústavného súdu a zistené extrémne dĺžky procesov označil stav na Okresnom súde Bratislava I za akútny problém vyžadujúci od rezortného ministerstva osobitnú pozornosť. S týmto názorom sa konajúci senát stotožňuje.

23. Ústavný súd v nadväznosti na svoje zistenia prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov (výrok 2) v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy.

24. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní je argumentácia sťažovateľa zhodná s argumentáciou uvedenou k čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorý je špeciálnym ustanovením zakotvujúcim základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd už judikoval, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ibaže by namietané porušenie práva dosahovalo takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa „v stávke“) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 242/07, IV. ÚS 86/2021). Keďže sťažovateľ napáda vykonávacie konanie, ktorého dĺžka je síce neprimeraná, avšak nedosahuje intenzitu extrémnych prietáhov,

ústavný súd v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní nevyhovel podanej ústavnej sťažnosti (výrok 5).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

25. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

26. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred okresným súdom celkovo trvá už takmer 5 rokov, nečinnosť súdu dosahuje dobu 4 rokov. Až do dobrovoľnej úhrady vymáhanej sumy 28. augusta 2019 sa sťažovateľ nachádzal v strave právnej neistoty, čo sa týka jeho judikovaného nároku, čo trvalo takmer dva a pol roka, po úhrade vymáhanej sumy povinným sa právna neistota sťažovateľa zúžila iba na jeho nárok na náhradu trov exekučného konania. S ohľadom na uvedené prieťahy v konaní zapríčinené nečinnosťou okresného súdu odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi vo výške 1 500 eur, ktoré je mu okresný súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). Zvyšnej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (výrok 5).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 576,12 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je vo výške 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 10,87 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu), čo spolu činí sumu 576,12 eur.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 4).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2022

Ladislav DUDITŠ
predseda senátu